

Η νέα Ευρωπαϊκή Πολιτική Κοινότητα

Σήμερα 6 Οκτωβρίου 2022 στις Βρυξέλλες διεξάγεται η πρώτη συνάντηση κορυφής της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Κοινότητας (ΕΠΚ) ως αποτέλεσμα των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2022. Όλα τα κράτη της ευρωπαϊκής ηπείρου έχουν προσκληθεί περιλαμβανομένης της Μεγάλης Βρετανίας, του Λιχτενστάιν και της Τουρκίας, εκτός της Ρωσίας και της Λευκορωσίας. Η Πρωτοβουλία αυτή, ωστόσο, προήλθε από τη Γαλλία. Ο Μισέλ Μακρόν είχε αναφερθεί ρητά ήδη από τον περασμένο Μάιο ότι πρωταρχικός στόχος της δημιουργίας μιας ΕΠΚ θα πρέπει να είναι η κάλυψη του παρατηρούμενου στρατηγικού και γεωπολιτικού

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ
ΤΣΑΡΦΑΝΙΔΗ

κενού που υφίσταται στη Γηραιά Ηπειρο. Η ΕΠΚ φιλοδοξεί να αποτελέσει το «κέλυφος» για την επίτευξη ενός πολιτικού συντονισμού των ευρωπαϊκών χωρών με τις οποίες η ΕΕ διατηρεί στενές σχέσεις. Τα κύρια θέματα της ημερήσιας διάταξης της συνάντησης είναι: η ειρήνη και η ασφάλεια, η οικονομική κατάσταση, η ενέργεια και η κλιματική αλλαγή, η μετανάστευση και η κινητικότητα. Δεν προβλέπεται να εκδοθεί ένα επίσημο κείμενο για τα συμπεράσματα της διάσκεψης. Οι σημαντικότεροι λόγοι που υπαγόρευσαν στη σημερινή συγκυρία τη δημιουργία της ΕΠΚ, της οποίας το

ακριβές περιεχόμενο και μελλοντική διάρθρωση δεν έχει καταστεί ακόμα γνωστή, είναι: πρώτον, ο πόλεμος στην Ουκρανία υπαγορεύει τη «γεωπολιτική αφύπνιση» της ΕΕ και γενικότερα της ευρωπαϊκής ηπείρου στην αντιμετώπιση των σημερινών απειλών. Δεύτερον, η Πολιτική Γειτονίας της ΕΕ και ιδιαίτερα η Ανατολική Εταιρική Σχέση είναι σε μεγάλο βαθμό αποτυχημένη. Δεν έχει μετατρέψει τους γείτονες σ' ένα «δαχτυλίδι των φίλων». Τρίτον, η διαδικασία διεύρυνσης έχει σε μεγάλο βαθμό σταματήσει. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη να προσφερθούν άμεσα εκτός από οικονομικά και πολιτικά οφέλη στα μελλοντικά κράτη-μέλη της ΕΕ. Από την άλλη μεριά, η ΕΠΚ δεν θα πρέπει να αντικαταστήσει τη διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ. Μπορεί, ωστόσο, να αποτελέσει έναν μηχανισμό που θα βοηθούσε τις υποψήφιας χώρες στην ενταξιακή τους πορεία. Τέταρτον, υπάρχει η ανάγκη να γίνουν περισσότερα για την «κοινωνικοποίηση» της Μεγάλης Βρετανίας μετά το δημοψήφισμα του Brexit το 2016. Η ΕΠΚ θα ήταν ένα πλαίσιο στο οποίο η ισχυρή στρατιωτικά αυτή χώρα θα μπορούσε να ενταχθεί πέραν του υφιστάμενου ευρω-ατλαντικού πλαισίου.

Εν τω μεταξύ δεν θα πρέπει να παραβλέψει κανείς τις δυσκολίες του εγχειρήματος, όπως το γεγονός ότι μια αμιγώς γεωπολιτική αντιμετώπιση της διαδικασίας διεύρυνσης θα μείωνε τις προσδοκίες των υποψήφιας χωρών από την ΕΕ. Υφίσταται, επίσης, ο κίνδυνος η ΕΠΚ να μετατραπεί σ' ένα φόρουμ ηγετών που θα συνεδριάζει μία ή δύο φορές τον χρόνο, όπως οι διμερείς σύνοδοι κορυφής ΕΕ - Αφρικής ή οι συναντήσεις Ασίας - Ευρώπης, αλλά δεν θα διαμορφώνει ουσιαστική πολιτική ή ομογενοποίηση των προτεραιοτήτων των μελών της. Μια ασύνδετη, δηλαδή, οντότητα. Θα μπορούσε, επίσης, να επικαλύψει το έργο του ΟΟΣΑ, που σήμερα βρίσκεται στο περιθώριο λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και του Συμβουλίου της Ευρώπης και να δημιουργήσει το πλαίσιο μιας τελικής αποξένωσης της Ρωσίας ωθώντας την στην αγκαλιά του κινεζικού δράκου. Ένα άλλο ζήτημα που αναδεικνύεται είναι ποια θα είναι η σχέση της ΕΠΚ με το ΝΑΤΟ. Συμπληρωματική ή η ΕΠΚ θα αποτελέσει τον μηχανισμό της στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης; Τέλος, η ΕΠΚ υπονοεί τη δημιουργία μιας Ευρώπης πολλών επιπέδων και ομόκεντρων κύκλων με κεντρικό πυρήνα την ΕΕ. Τίθεται έτσι το ερώτημα αν μια Ευρώπη α λα καρτ βρίσκεται τελικά στο μυαλό των ηγετών της ΕΕ.